

Att främja en positiv
säkerhetskultur
på europeiska järnvägar

Att främja en positiv säkerhetskultur på europeiska järnvägar

1. Vad är säkerhetskultur?

Kulturer, i egenskap av gemensamma tanke- och handlingsmönster, utvecklas när människor samspelar och behöver åstadkomma någonting tillsammans.

En säkerhetskultur syftar på samspelet mellan säkerhetsstyrningssystemet, hur människor tolkar det baserat på sina attityder, värderingar och uppfattningar, och vad de faktiskt gör, vilket visar sig i beslut och beteenden.

Hållbar säkerhetsprestanda kräver en anpassning av strukturella (säkerhetsstyrningssystemet) och kulturella aspekter inom en organisation.

En positiv säkerhetskultur karaktäriseras av ett kollektivt åtagande av ledare och enskilda att alltid agera på ett säkert sätt, i synnerhet när de ställs inför konkurrerande mål.

När säkerhet integreras i utformningen av operativa verksamheter underlättar detta för affärsverksamheten.

För att förstå säkerhetskulturen i en organisation har specialister och forskare utarbetat modeller som vanligtvis inbegriper en uppsättning egenskaper inom en positiv säkerhetskultur. Figur 1 utgör ett exempel på en sådan modell.

Figur 1: Säkerhetskulturmodell

Baserad på det nyligen publicerade arbetet vid *Institute for an Industrial Safety Culture* www.icsi-eu.org

2. En kultur för järnvägssäkerhet i Europa

Modeller för säkerhetskultur inom järnvägen bör alltid beakta inverkan på organisationens miljö och system för hantering av risker. Som exempel konstaterar de att hantering av underleverantörer och kontakt med säkerhetsmyndigheter är viktiga funktioner.

Figur 2 illustrerar denna påverkanskedja inom de europeiska järnvägarna: beslut och beteenden på varje nivå i systemet kan påverka organisationens säkerhetskultur, oavsett om detta relaterar till ett järnvägsföretag, en infrastrukturförvaltare, en enhet som ansvarar för underhåll, en tillverkare, en underleverantör ...

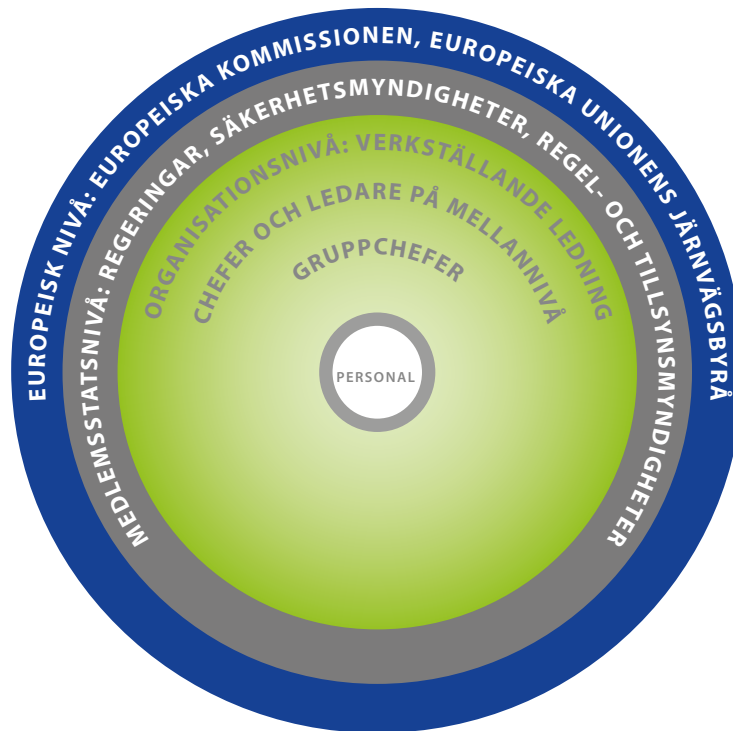
3. Vilka är fördelarna med en positiv säkerhetskultur?

Baserat på RSSB (2015) www.sparkrail.org

- En minskad operativ risk genom mer omfattande riskbedömning och ökad förståelse av förhållandena och risken på arbetsplatsen på alla nivåer inom organisationen
- En minskning av antalet arbetsolyckor genom undanröjande av faror som konstaterats via ökad rapportering av händelser som kunde ha lett till olyckor
- En minskning av osäkra åtgärder och förhållanden genom ökat personaldeltagande och ledarskapsutveckling
- Minskade kostnader relaterade till arbetsolyckor, osäkra åtgärder och förhållanden
- Förbättrade resultat genom en bättre förståelse av förhållandena på arbetsplatsen
- Förbättrade och mer effektiva system för säkerhetsstyrning med förfaranden och bestämmelser som är bättre anpassade till vad som bör göras
- Förbättrad företagsimage

I artikel 29 i järnvägssäkerhetsdirektivet fastslås att byrån ska utvärdera utvecklingen av en säkerhetskultur senast den 16 juni 2024. Enligt artikel 9.2 ska infrastrukturförvaltarna och järnvägsföretagen utveckla en kultur av ömsesidigt förtroende, ömsesidig tillit och ömsesidigt lärande genom säkerhetsstyrningssystemet. Dessa idéer läggs fram i den gemensamma säkerhetsmetoden för krav på säkerhetsstyrningssystem och tillhörande vägledning för bedömning av gemensamma säkerhetsintyg eller säkerhetstillstånd.

Figur 2: Nivåer som bidrar till säkerhetskulturen

4. Hur förbättrar man kulturen för järnvägssäkerhet?

En organisation som vill förbättra sin säkerhetskultur bör genomföra en strategi som har stöd av den verkställande ledningen.

För att utveckla strategin utgör en bedömning av säkerhetskulturen en bra grund för att fastställa kulturella styrkor och svagheter.

Även utan en bedömning finns många sätt att förbättra en eller flera av egenskaperna hos en positiv säkerhetskultur. Några förslag:

- Förståelse av och uppskattning för vad som redan går bra
- Positiv förstärkning genom synliga belöningar för säkra beteenden

- Utarbetande av ett enkelt system för att dela med sig av betänkligheter rörande säkerheten
- Användning av upphandlings- och avtalsvillkor som betonar säkerheten vid samarbete med underleverantörer och leverantörer
- Fastställa och kommunicera förväntningar på chefer rörande ledarskap för säkerhet

Vilken din roll än är kan du bidra till att förstärka säkerhetskulturen. Tillsammans måste ni ta reda på vad som är rätt och vad som fungerar för er organisation.

Europeiska unionens järnvägsbyrå

120, rue Marc Lefrancq
BP 20392
FR-59307 Valenciennes Cedex
Tfn +33 (0)327 09 65 00

era.europa.eu
Twitter @ERA_railways

För mer information, sök efter säkerhetskultur på följande webbplatser:

- www.era.europa.eu
- www.uic.org
- osha.europa.eu
- www.sparkrail.org
- www.icsi-eu.org
- www.skybrary.aero
- www.iaea.org

Vi ser till att järnvägssystemet fungerar bättre för samhället.

Publikationsbyrå

Varken byrån eller någon person som agerar på byråns vägnar ansvarar för hur informationen i denna publikation används.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2017

© Europeiska unionens järnvägsbyrå, 2017

Återgivning är tillåten med angivande av källan. För all användning eller återgivning av enskilda foton måste tillstånd sökas direkt från upphovsrättsinnehavarna.

Paper: TR-06-17-234-SV-C • ISBN 978-92-9205-343-7 • doi:10.2821/233597

PDF: TR-06-17-234-SV-N • ISBN 978-92-9205-344-4 • doi:10.2821/84930